

tus, ut vel Consul, vel Consularis efficiatur: seu Praeforum prætorio insulas suscepit gubernandas, vel Urbicariam (in ipso tamen actu) meruerit præfecturam, necnon Magistri militum officium gerendum suscepit, is gau- deat se hujusmodi conditionis esse exortem, & liberum cum suis facultatibus suaque posteritate, quam postquam meruerit dignitatem, vel actum gererit, ediderit: anterioribus filii in conditione præfina remanufuris, tam Praefectu- ræ² quæstoriis quam viri eloquentissimi sibi patroni: tam³ Praefectura qua Orientalibus & Illyricanis praefident fedibus, quam Urbicaria, nescibus curia liberantur, cum ad sibi patronatum pervenerint, una cum substantiis & liberis suis, quos vel ante haberent, vel postquam ad eundem gradum pro- ve- sit sunt. ⁴ Viri etiam clarissimi principes agentium in rebus, curia li- bertatem ex antiquis legibus confecuti sunt: & viri spectabilis proximi faci- scrinii⁵ nostre memoriae, & sacram epistolaram, necnon sacri⁶ scricri libellorum, factarumque cognitionum & disputationum cum substantiis suis & liberis quos post emenda⁷ suscepit: hoc etiam nos corroborantes intuitu laborum, quos multo, longo, prolixo tempore pertulerint, intactum illibatunque conservamus: ut hi omnes fortuna curiali liberantur cum sua substantia, suaque sobole, secundum ea quea predivimus. Ex anno autem sequente progenitos antea, nullius futuri sibi patroni liberos concedi- mis liberando: ut ne quod summis apicibus dignitatem non est concessum, hoc alii sibi auideant vindicare: sed progeniti filii antequam⁸ ad sibi patronatum pervenerint, in conditione præfina remanent. ⁹ Aliis¹⁰ autem modis quam hi quis signillatum enumeravimus¹¹, five legibus¹² anti- quis comprehensis sunt (qualis¹³ erat quae ex tribus¹⁴ maribus conces- sum ante fuerat patri maximo¹⁵ Senatu sociare) five comprehensis anterio- ribus scitis non fuerant, liberationem competere cūdā curialis fortuna nullo patimur modo: sed five pragmatica (sanctio¹⁶) super hoc processit, five sententia eminentissima¹⁷ Praefectura, five aliis modis quicunque excogita- tis est: ea omnia penitus vacuari, & pro infectis¹⁸ haberi, & curialis corpora suis reddi civitatis, & substantias eorum subiacere, nulla excusatione eis¹⁹ penitus competentem.

T I T . XXXII.

SI SERVUS, AUT LIBERTUS AD DECURIONA- TUM ADSPRAVERIT.

Liberus, qui non habet ius annulorum aureorum, nec restitutus est natalibus, cum pena a curia removeatur. Bart.

² Imp. DIOCLET. & MAXIM. AA. & CC. Saturnino.

Si²⁰ libertus, vel ius aureorum²¹ annulorum adeptus non est, vel natali- bus suis non restitutus: Praeses provincie non tantum curiae²² parti- cipare non permitat, sed iuxta legis²³ severitatem congruenti poena ueliscatur.

² Idem AA. Oricinæ²⁴.

Praeses provincie si eum qui Edilitate²⁵ fungitur²⁶, servum tuum esse cognoverit, si quidem non ignarus conditionis fua ad Edilitatem aspirasse peripexerit, ob violatam²⁷ servili macula curiae dignitatem congruenti poena adiicit. Si vero quoniam opinione²⁸ publica mater eius pro libera ha- beretur, ex decoratione proactus, ad capessendum honorem errore lapsus pro- cessit, dominio tuo eum subjugabit.²⁹

ordinarius. ¹ Dignitas hæc Consularis. ² Al. prælatura, sed hunc locum sic emendat Cuiac. Sed & viri eloquentissimi fisi patroni: qua Orientalis & Illy- ricans praefidus, quam ubiraria. ³ Advocatorum Praefectorum prætorianorum & urbicaria certus erat numerus. Ex eorum numero quorums prodidit duo sibi patroni, qui- bus hoc privilegium dabatur, ut ea dignitate, una cum liberis subcepit post eam dignitatem, curia liberantur.

⁴ Vid. l. 7. 7. de pr. agent. l. 12. 11. 22. ⁵ Scrima memoris epistolaram, libellorum, cognitionum & disputationum. ⁶ Nec non facio- rum libitorum, facruram, &c. ⁷ Emerita. ⁸ Proterulorum. ⁹ Curiae nulla dignitas liberant, prater superioris enumeratas. Ita Comitia privatarum, vel largitio- rum, vel domesticorum, vel queritura, vel magistrorum officiorum curia non solvit.

¹⁰ l. 13. 2. C. Theod. de decur. ¹¹ Memoriam. ¹² Natus patre jam patrono fisci, curia una cum patre liberantur: ante natus, non liberant. vide que scripti ad l. 1. supr. ed. l. 1. 3. de dignitatibus. ¹³ Quis. ¹⁴ Quartum Sabianam datam adopto- ex tribus maribus tollit. ¹⁵ sed ex omnia. ¹⁶ In istis, de hered. ab inst. de qua dixi ad l. 1. penult. ¹⁷ de adop. vid. hic Cuiac. Al. 4. pater. ¹⁸ Senatus maximus urbis Romæ. ¹⁹ Eminentissima. ²⁰ Imperfedit. ²¹ Eius.

²² Curiales alterius modo liberti esse poterant, vel ius aureorum annulorum impetrato, vel natalibus restitu: his deficiens curiales effi non poterant, ut hic, ut nec senatores.

²³ l. 9. 1. de dignitatibus. Hodie possunt: cum omnibus libertis ius aureorum annulorum datum fuit, & omnes restituti natalibus. Novell. 78. c. 5.

²⁴ Annuo aureo uelutantur ingenui, idcirco libertos annulus debatur, ut quæsi ingenui videbantur. ²⁵ Curiam.

²⁶ Legem Vifellam, de qua²⁷ ad l. 1. Vifel. Goth. Cuias penæ hodie ceplant, ceterum no- tandum hoc: meliore olim conditio fuisse natalibus restitutis, quam annulo donatos. hi- nem verendum, ex eorum redditibus onus curia fallimentum.

²⁷ Enim ingenuis habebant, Nov. 74. 1. p. 2. ff. de cœl. & dem. l. etiam. ff. de hon. lib. l. 2. 2. 2. ²⁸ Novell. 38. in p. 1. 1. vñ. Et iuris. ²⁹ Olim quælibet l. 1. C. Theod. legem accepit Justin. in Novell. 38. in p. 1. 1. vñ. Et iuris.

³⁰ Curiales alterius modo liberti esse poterant, vel ius aureorum annulorum impetrato, vel natalibus restitu: his deficiens curiales effi non poterant, ut hic, ut nec senatores.

³¹ l. 9. 1. de dignitatibus. Hodie possunt: cum omnibus libertis ius aureorum annulorum datum fuit, & omnes restituti natalibus. Novell. 78. c. 5.

³² Annuo aureo uelutantur ingenui, idcirco libertos annulus debatur, ut quæsi ingenui videbantur. ³³ Curiam.

³⁴ Edilitate, sic Arpinum habuit edictis. Cic. 13. fam. & 15. ad Capua Prætores. Cic. 2. Agric. Lanuvium Dicatores. Cœ. pr. Milone. In aliis duumviris, in Adrianis. Per Latinam oppidum Dicatores & Duumviri sunt, in aliis Quatuorviri. l. 1. 1. de salut. & lib. debi- citur. l. 11. tit. 39. Alexander. Hypomenographi. l. 59. supr. de decur. ³⁵ Fungi erit. l. 11. tit. 39. Alexander. Hypomenographi. l. 59. supr. de decur. ³⁶ Pluribus. ³⁷ Prefumtum emptio & venditio contra- dicta ubi pretulit facta mentio est, ut l. illicitus. 6. ff. de effic. præfici. l. aqua Cœlius. 9. 3. ff. de op. de liberali. ³⁸ Opinio publica libertatem non tribuit ferro adilitatem gerenti. addit. 11. supr. de liberali. Quid gesta per eum, cuius sunt momenti? ipso iure nulla. ³⁹ Ut illud malis & met. except. l. cum datom. 10. 1. si inter virum 21. fuy. de jure datum: nisi hoc actum fit in contractu, ut dominum transfratur: tunc enim legitimatio feni pretium mentio em- priponem non facit, sed ut periculum rei transfratur: accipiente Bald. in l. 1. p. pascenda. 8. 5. de p. 1. Socius regal. 1. 16. ⁴⁰ Empirionis. ⁴¹ Ratio dubitandi in hac lege. ⁴² Theatralis liberalitas, largitio curiae ad theatra. ⁴³ Decretum curiae ubi exigatur, dubitari de hoc potest in ignaro pariter huius facti domino: sed quid si si coiverit, an etiam tervam recipiet? ⁴⁴ Quod sic: cum nec scientia domino decurio fiat, etiam si eo fine manumittatur; verius tam cit, ut dicatur sibi cum addici debere, arg. l. general. l. de- stabil. Cur enim eo pastus est dominus inquinari curiam? Mod.

⁴⁵ Curialium. ⁴⁶ Subandii, præpositi. vid. Cairod. lib. 7. ⁴⁷ Id est, venden- dis, ut constat ex l. mit. b. tit. 3. de jure empf. ⁴⁸ 32. C. Theod. 12. 3. 1. ⁴⁹ Vibiana

T I T . XXXIII.

DE PRÆDIIS DECURIONUM²⁹ SINE DECRETO³⁰.

NON ALIENANDIS³¹.

De prædiis decurionum.

¹ Imp. VALENT. THEOD. & ARCAD. AAA.

Cyngio PP. ³²

Si quis decurionum vel rustica prædia, vel urbana³³ venditor necessitate coactus addicis³⁴ interpellat Judicem competentem, omnesque causas signillatim, quibus strangulatur, exponat: & ita demum distrahenda posse- sit sunt. ³⁵ Viri etiam clarissimi principes agentium⁴ in rebus, curia li- bertatem ex antiquis legibus confecuti sunt: & viri spectabilis proximi faci- scrinii⁵ nostræ memoriae, & sacram epistolaram, necnon sacri⁶ scricri libellorum, factarumque cognitionum & disputationum cum substantiis suis & liberis quos post emenda⁷ suscepit: hoc etiam nos corroborantes intuitu laborum, quos multo, longo, prolixo tempore pertulerint, intactum illibatunque conservamus: ut hi omnes fortuna curiali liberantur cum sua substantia, suaque sobole, secundum ea quea predivimus. Ex anno autem sequente progenitos antea, nullius futuri sibi patroni liberos concedi- mis liberando: ut ne quod summis apicibus dignitatem non est concessum, hoc alii sibi auideant vindicare: sed progeniti filii antequam⁸ ad sibi patronatum pervenerint, in conditione præfina remanent. ⁹ Aliis¹⁰ autem modis quam hi quis signillatum enumeravimus¹¹, five legibus¹² anti- quis comprehensis sunt (qualis¹³ erat quae ex tribus¹⁴ maribus conces- sum ante fuerat patri maximo¹⁵ Senatu sociare) five comprehensis anterio- ribus scitis non fuerant, liberationem competere cūdā curialis fortuna nullo patimur modo: sed five pragmatica (sanctio¹⁶) super hoc processit, five sententia eminentissima¹⁷ Praefectura, five aliis modis quicunque excogita- tis est: ea omnia penitus vacuari, & pro infectis¹⁸ haberi, & curialis corpora suis reddi civitatis, & substantias eorum subiacere, nulla excusatione eis¹⁹ penitus competentem.

Derebus mobilibus & nominibus curia hereditario jure adquisit.

² Imp. THEOD. & VALENT. AA. Florentio PP.

NEc²⁰ vendito rei hereditaria²¹ curia acquista, aut debitoris²² here- ditarii qui solverit, liberato aliter admittenda est: nisi²³ apud acta to- tius vel majoris partis ordinis intercedente decreto²⁴, ineundi contractus, vel dissolvenda obligationis causa proberbit: Ita enim & id quod²⁵ ex ea redi- gitur, ad prædiorum jubemus comparationem expendi: quorum redditus omnes, (sicur²⁶ dictum est) ejusdem curiae publicis munieribus quæ solatio egere consisterit, justissime servabuntur: ex confusione omnium & maxime di- tiorum²⁷, vel idonea fidejussione oblatæ conductoribus eligendis. Dat. 5. id. Jun. C. P. FELICE & TAURO CONSS. 428.

Decuriones non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probinent celebrare. Bart.

³ Imp. ZENO A. Sebastiano PP.

Curielles²⁸ vendere quidem res immobiles, vel mancipia rustica²⁹ pro- chibemus [sine] interpositione decreti: donationes³⁰ vero vel permissiones cu- riales curialium fati munus implentum, ex qualibet novissima voluntate, vel ab intestato etiam, ad quemque (præterquam³¹ si ad filios [cu- riales]) deferat³² curialis³³ deputata corporibus: sed multi tanquam corrupendi totius patrimonii occasione caprata, uniuscunque rei sibi particu- lam³⁴ vindicando, adeo toras dilacerant facultates, ut dum participes replectorum opum nocere cupiunt, sua quoque jura præcipit: Quorū nimiam licentiam provida disputatione renuentes³⁵, ipsi³⁶ quidem cu- rialibus occupandi sua auctoritate res mortui, copiam denegamus: heres³⁷ autem ad quem ab intefato, vel ex postrema voluntate directis³⁸, sed ei fideicomis- sariis verbis decurrit hereditas, omne³⁹ patrimonium quod relatum est, in parts quatuor dividit procuret: ut rebus totis in 23 fortium⁴⁰ easum de- ductis, vel curiae quadrantis vel heredi aut⁴¹ fideicommissario per universi- tatem dodrantis electio ex fortis felicitate⁴² contingat: ita feliciter & præfa- fuscenses, & curia promiscue rerum dominii liberabuntur incommodo. Na- turale⁴³ quippe vitrum est negligi quod communiter⁴⁴ possidetur: utque se nihil na- bere, qui non totum habet, arbitratur: denique suam quoque partem corrupti pati- tur, dum invdet aliena. Sed ubi quarta pars bonorum mortui curiae debet off- ferti: immobiles quidem res quæ⁴⁵ nec latere facile possunt, nec 20 cu- riam quæ⁴⁶ (si divulgantur) officiunt, sub alpibus etiam curialium ultimari di- vidique concedimus: mobiles autem res, vel 22 se moventes, vel instrumenta vel si quid aliud [etiam⁴⁷] in hujusmodi jure 24 constitut, in medium proferri diligenter invenientur, quea quantitate sint pretii facultates, credi oportere decernimus. Quid⁴⁸ enim tam durum tamque inhumanius est, quam publi- catione pompa rerum familiarium, & pauperis detegi utilitatem, & invida exponere⁴⁹ divitias? In exigendas vero debitis, si pretium quod pro quartâ parte actionum curiae competit, successores præstare noluerint: cautionibus invenientur inupta vel videtur, in impuberis quidem post transactam pur- berratem, membra corporis matrimoniis, neque filias copulatas matrimonio curialis, minus quartâ parentis convenienter obligatae: vel non extantibus filiis, vel filiabus, sed alii hereditibus ipsam curiam secundum antiores dies quartas curialis morientis habere foliati. Dat. 8. Kalend. Decembr. Constantinopol. HONORIO NB. P. & EVODIO CONSS. 428.

curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³⁰ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³¹ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³² Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³³ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³⁴ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³⁵ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³⁶ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³⁷ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³⁸ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

³⁹ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

⁴⁰ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non

probident celebrare. Bart.

⁴¹ Curiales non possunt vendere sine decreto, alios autem contractus non